

Ugeskrift

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 20.

Lørdagen den 19de Mai 1860.

4de Hærg.

Indhold.

Indberetning til det kgl. Departement for det Indre om Nordlands Landbrugsstoles Tilstand og Virksomhed i Tidsrummet fra 12te September 1858 til 11te September 1859. — Om Gødgødsning og Gødningsmidler — Indtægt og udenlandske Eksterretninger. Meteorologiske Dagtagelser.

Indberetning til det kgl. Departement for det Indre om Nordlands Amts Landbrugsstoles Tilstand og Virksomhed i Tidsrummet fra 12te September 1858 til 11te September 1859.

(Uddrag.)

(Fortsættelse fra No. 19.)

Den specielle Behandling af de taar paa Skolegaarden dyrkede Bærter har været følgende:

1) Byg. De Ager, som bleve besaaede dermed ere: Gangageren — $2\frac{1}{2}$ Kvadrat-Maal — har været i Brug siden 1856 og afværende baaret Korn og Potetes. Jordbunden er besaaende af Muld med liden Tilførsning af Sand. Ageren blev høstploiet, paakjort 30 Læs (a 13 Kubikfod) Kalksand pr. Kvadrat-Maal og senere bearbejdet med Kvadrathary, Rullehary og Skarifikator. Da Kalken var tilstrækkelig blandet med Jorden og denne skjornet dybt nok samt endel Korke bortbragt, blev den tilsaaget med $1\frac{1}{2}$ Skjeppe Byg pr. Kvadratmaal. Nedmuldingen foretoges med Rullehary, som for denne Kornarig Bedkommende bedre passer til Die medet end Rhomboidalharyen, hvormed blev slet haryet. Da Ageren skulde gjenlægges til Eng, blev den besaaet med en Blanding af 1 Del Chimotei, $\frac{1}{2}$ Del Rydklover og $\frac{1}{2}$ Del Hvidklover, efter 4 Pd. pr. Kvadratmaal; derefter tromlet. Høsgageren — $1\frac{1}{2}$ Kvadratmaal — brugt siden 1856 og af samme Bestaenighed som Gangageren, blev behandlet som denne. Storflaatta, — $12\frac{1}{2}$ Kvadratmaal — deraf 9 Maal brugt siden 1857, det øvrige tilploiet Høsten 1858. Jorden danner en Dvergang mellem mild og sur Muld og befandt sig i god Kraft. 6 Maal blev paakjort 300 Læs Kalksand, 3 Maal af 120 Pd. Fiskguano, og de tilploiede

$3\frac{1}{2}$ forblev ugjødslet. Tilsaedes med $1\frac{1}{2}$ Skjeppe pr. Maal, efterat være bleven behandlet med grundere og dybere gaaende Nedflaber. Nedmuldingen paa de $3\frac{1}{2}$ Maal skede med Kvadrathary, da den nyvendte Bold ikke tillod Rulleharyens Anvendelse. Lilleflaatta — $5\frac{1}{2}$ Kvadratmaal — brugt siden 1857 til Vinterring og Byg som Høsfod. Jordbund: Muldjord med stærk Tilførsning af Skifferand; oppløedes waar og da den var meget gennemvævet af Røve, blev den gjentagne Gange bearbejdet med Kultivator, senere med Harve. Røven blev raget sammen og bortkjort. Tilsaedes med $1\frac{1}{2}$ Skjeppe pr. Maal, saavel som med Græsfrø. Paa denne Ager lod jeg nogle Teige gjødsle med Fiskguano, efter 80 Pd. pr. Maal: 1 Teig 40 Pd. Fiskguano, 1 Teig 25 Læs Kompost og 1 Teig ugjødslet; men da den besidder stor Kraft end jeg fra Baaren formodede, er Virkningen af de forskellige Gjødningsmidler mindre uensfaldende. Den med Guano gjødslede Del af Ageren havde dog større og fyldigere Ar. $\frac{1}{16}$ Td. toradet Byg blev forsøgsvis saet her. Det lover for Tiden godt Udbytte, men jeg betvivler, at det vil komme til fuldstændig at modnes. Nedre Tylling — $2\frac{1}{2}$ Maal — bestaaende af Sandjord af slet Bestaenighed. Da Ageren har været brugt siden 1855 og fordetmeste til Korn, var den i en misserabel Forfatning; den blev derfor dybt bearbejdet, kaldet med 125 Læs Kalksand og paakjort 25 Læs Staldgjødsel pr. Maal. Senere rulleharyedes og skarificeredes den gjentagne Gange samt besaaedes med $1\frac{1}{2}$ Skjeppe pr. Maal. Gjenlagt med Græsfrø. Storækra — $11\frac{1}{2}$ Kvadratmaal — hvoraf 6 Maal oppløiet i 1858 med samme slette Jord som foregaaende. Høstploiedes, gjødsledes med 25 Læs Staldgjødsel pr. Maal paa den ældre Høstpløet, med 30 Læs Kompost pr. Maal paa den sidst pløiede Del. Senere bearbejdet med Kvadrat-, Rulle- og Rhomboidalhary og tilsaaget med $1\frac{1}{2}$ Skjeppe pr. Maal. Samtlige Bygagre bleve tromlede.

2) Havre. Denne blev forsøgsvis saet paa en til Storækra stødende Strækning af 2 Maal mager Sandjord, som høstploiedes fra

Bold af, bearbejdedes isaar med Kvadrat- og Rhomboidalhars og besaaedes uden Gjødning med 6 Skjæpper.

3) Grønføder. Stenrøssageren — $6\frac{1}{2}$ Maal — med usforvandlet og vaad Myrjord, er brugt siden 1856 til Byg og Havre. Ageren pløedes ihjst, forsynedes med luffede Grøfter, kalkedes med 325 Læs Sand og gjødsledes med 163 Læs Staldgjødsel. Efterat være tilbørligen bearbejdet og smuldrat besaaedes den med en Blanding af 1 Skj. Vetter og $1\frac{1}{2}$ Skjæppe. Havre pr. Maal. Strandageren — 4 Maal — mager Sandjord, bespløedes, harvedes isaar, tildeltes $\frac{1}{2}$ Gjødning Kompst og Fiskguano og besaaedes med ovennævnte Vetter og Havreblanding.

4) Potetes. Mølleageren — $6\frac{1}{2}$ Maal — hvoraf 4 Maal brugt siden 1856 og bestaaende af mager Sandjord. Da Ageren er udsat for stærke Havvinde, lod jeg den ikke bespløje af Frygt for, at den smule Muldjord, den besad, skulde blæse væk. Den blev isaar brødgjødslet med Jaaregjødning og Tang og Poteterne pløjet ned. Om trent $3\frac{1}{4}$ Td. pr. Maal. — Staburageren — $1\frac{1}{2}$ Maal, — Ager siden 1856 med Jordbund bestaaende af usforvandlet og kraftig Muld. Høstpløedes, harvedes isaar og blev oplagt i Driller. Derpaa gjødslet med 20 Læs Staldgjødsel pr. Maal og besat med røde og Mandelpotetes efter $2\frac{1}{4}$ Td. pr. Maal.

5) Turnips. Døre Twilling — $4\frac{1}{2}$ Maal — med Muld stærkt iblandet Sand, endog Grus og brugt siden 1856. Den høstpløedes og uddybedes. Snadanne Udsidder har jeg foretaget ved flere Ager for at give dem en regelmæssigere og bekvemmere Form, end de før havde. Ageren blev isaar bearbejdet med Kuller og Rhomboidalhars, derpaa drillet og gjødslet med 20 Læs Staldgjødsel pr. Maal. Efterat Drillerne vare klovede og Gjødningen væffet, anvendte jeg en Oplosning af Trangrax til Dvergydning langs Drilryggene. Derpaa blev — efter forudgaaet Trømling — saaet $\frac{1}{2}$ P. Rotabaga (purple top swedish turnip) $1\frac{1}{4}$ P. hvid Næpe (White globe turnip) samt 1 P. gul kugleformet Næpe (Aberdeen yellow bullock turnip).

6) Vinterrug. Denne blev saaet paa den til Grønføder benyttede Strandager — 4 Maal — efterat Grønføderet var indhøstet i August Maaned. Den gjødsledes med Kompst og isaaedes $1\frac{1}{2}$ Skj. pr. Maal. Gjenlagt med Græssro.

Jorden de til Besaatning udlagte Ager er et Areal af $4\frac{1}{2}$ Maal behandlet som Brak, da Avelen fandtes i for stor Mængde til at man paa anden Maade kunde faa den rensat. Brakken er pløjet 3 Gange samt oftere bearbejdet med Kullvatorer og Harve, og vil først i Høst blive drillet, hvorved jeg haaber at give Ugræsset — Kvæten — sin Betømt, da den vanskeligt

holder sig Vinteren over paa Jord, der er givet bolgefornig Overflade. Til Vaaren vil Brakken blive besaaet med Byg og gjenlagt til Eng.

1859 Aars Udsæd udgjor ialt: Byg $7\frac{1}{2}$ Td. paa $35\frac{1}{2}$ Maal, Havre $\frac{3}{4}$ Td. paa 2 Maal, Havre $1\frac{1}{2}$ og Vetter $1\frac{1}{2}$ Td. som Grønføder paa $10\frac{1}{2}$ Maal, Potetes 23 Td. paa 8 Maal, Turnips $2\frac{3}{4}$ P. paa $4\frac{1}{2}$ Maal og Vinterrug $\frac{5}{8}$ Td. paa 4 Maal.

Da der ifølge Skolens Plan skal gives Eleverne Anledning til Oplærelse i Dyrkning af Kjøkkenurter, har jeg ladet et dertil bekvemt Stykke paa omtrent $\frac{1}{2}$ Maal udlægge til Have, der isaar blev besaaet med Raals, Væg, Bælg og Rodvæxter; samtlige rådsaaede. Som Forsøg har jeg ogsaa saaet Boghvede og Agerbønner, der forhøventlig ville give modent Fros. Mais derimod mislykkedes. Haven vil blive behandlet efter Bexelbrugets Regler og Aarligt Sædskifte indføres.

Aarsvæxten har i den forløbne Sommer staaet sig godt, uagtet Veiret idetheletaget et har været favorabelt. I Saatiden havde man rigtighof temmelig varm og fugtig Luft, som gavnlig bidrog til Sædens Spiring og Fremvæxt, men Midtsommeren var kold, og en Standsning i Væxternes Udvikling sporedes derfor. Høstningstiden for Bygget indtraf de sidste Dage af August efter en Vegetationsperiode af 102 Dage, i hvilken Tid det ifølge anstillede Observationer har modtaget en Varmemængde af + 9060 R. fordelt paa 24 Klartveir, 30 Dage Regnveir og 48 Dage Blandtveir. Havren, hvorvel ellers i god Stand, er endnu ikke moden; vanskelig bliver den det ogsaa. Endskjønt Agerne idetheletaget har staaet meget frodige, og stærk Regn — endog Hagl og Slud — har hersket, holdt Straaene sig dog godt oppe, hvilket jeg især tilskriver den dybere Bearbejdning og Kalkningen af Jorden.

I den koldeste og fugtigste Tid af Sommeren begyndte Ugræsset at komme frem, dog ikke i saa stor Mængde, at det var til væsentlig Hindrer for Væxterne, af hvilke for Turnipsens Vedkommende hyppige Rensninger nødvendiggjordes. Jeg maa ellers gjøre opmærksom paa, at denne Plante især i dens første Væxttid kræver en omhyggelig Rensning; den Forkuelse af Planten, som bliver Følgen af Efterladenhed i denne Rensende afhjælpes ikke ved senere gjentagne om end hyppige Bearbejdninger.

Engene have ydet et tilfredsstillende godt Udbytte. Saa mosegroede som de ere, har man ikke kunnet vente mere. Det her voxende Græs er flereskeds af meget god Væksenhed, da Bælgvæxter i stor Mængde findes blandede med de egentlige Græsvæxter, rimeligvis som Følge af den kalkholdige Grund, hvorpaa de vore; men da den større Del af Engene endnu ere vand-syge, frembringes ogsaa mange kryptogame og lidet nærende Planter, som i betydelig Grad forringe Foderets Værdi. Forinden Afgrøftning er udført kan Forandring til det bedre naturligtvis ikke ventes. Forøvrigt ere Engene om

Dobogaard i Forhold til den nordlige Beliggenhed ret vel forsynet med forskjelligartede Planter, og Stedet frembyder for Botanikeren en efter Omstændighederne ligesaa rig (fortsættes.)

Om Halmgjødning og Halmfodring.

(Af Stachardt.)

(Ejning fra No. 16.)

4. Er den Halm, som produceres i et Landbrug, istand til alene at vedligeholde Markens Frugtbarhed?

Da der til Bepvarelsen af dette Spørgsmaal ikke foreligger praktiske Forsøg, saa ville vi først undersøge, hvilken Facit der udkommer, naar vi stille Bestanddelene af saadanne Gjødningsmidler, der allerede ere praktisk prøvede og hvis Virkemaade er noiere bekendt, ved Siden af Halmen. Som en tilstrækkelig Gjødning for 1 Morgen Land og af ligestor Totalvirkning kan man anse 200 Pd. Guano, 500 Pd. Benmel, 600 Pd. Rapsmel og 1500 Pd. Staldgjødning af Middelforten. Hvert indeholdes der af:

	Kvælstof.	Fosforsyre
• 200 Pd. Guano . . .	25 Pd.	30 Pd.
• 500 — Benmel . . .	25 —	120 —
• 600 — Rapsmel . . .	25 —	16 —
• 1500 — Staldgj. 50—60 — 30—40 —		

Grunden, hvorfor Staldgjødningen viser sig mindre virksom, saa at det dobbelte Kvantum Kvælstof deri kun giver samme Virkning som det i Guanoen ic., ligger i den Banskethed, hvormed det dekomponeres, der er saa stor, at sikkert en stor Del af Kvælstoffet, — nemlig den, der først bliver opløselig senere, naar Planterne paa Grund af deres Alder ikke længere benytte den, — gaar tabt, idet den forsvigter uden at give en kjendelig Nytteeffekt. Vilde man kun give Jordmonnet saameget Kvælstof i Form af Halm, som der indeholdes i Guano, Ben- eller Rapsmelgjødning, saa vilde man behøve omtrent 8000 Pund lufttørret Rughalm, medens man behøvede det dobbelte nemlig 16000 Pund Halm for at komme lige med det Kvælstof, der indeholdes i Staldgjødningen. Men da det er notorisk, at Halmen endog langt vanskeligere end Staldgjødningen dekomponeres i Jorden, saa vil ikke engang dette Kvantum være nok til at frembringe den samme Effekt, men maa betydeligt forøges.

Spørger man endvidere, hvormegget Kvælstof og Fosforsyre en Middeldavling af Rug berøver Ageren pr. Morgen Land, saa kan man antage, at der tilnærmelsesvis:

	Kvælstof.	Fosforsyre.
• 900 Pd. Korn indeholdes 18—19 P. 9—10 P.		
• 2200 — lufttørret Halm 6—8 — 3—4 —		

Om nu ogsaa Atmosfæren leverer Planterne endel af det Kvælstof, de behøve til deres Udvikling, saa kan det dog ikke antages, at den i

høiere Grad vil understøtte Halmgjødningen end Staldgjødningen; snarere maatte man formode det Modsatte, da den kun i samme Forhold giver mere, som Planterne ere kraftigere, og Planterne atter kun i samme Grad blive kraftigere, som de i Jorden forefinde opløseligt Kvælstof. Om end altsaa en Mark fik al Halm tilbage, saa vilde dens Frugtbarhed dog høist sandsynligt lidt efter lidt aftage, da Halmen hverken giver Jordmonnet nok Kvælstof eller Fosforsyre til at den vedvarende kan erstatte, hvad Kornet berøber den.

5. Er Halm, er Staldgjødning absolut nødvendig for at give og vedligeholde Jordmonnets Frugtbarhed?

Dette Spørgsmaal kan med fuld Sikkerhed besvares benægtende, thi der foreligger (i Sachsen) nok Exempler, som give Vidnesbyrd om at et Jordmon (og tillige dets Eier) kan befinde sig meget vel uden at faa Halm, ja uden Staldgjødning, naar det blot i tilstrækkelig Mængde og i fordelelig Form bliver tilført de to vigtigste og for Planterarten nødvendige Bestanddele Kvælstof (Ammoniak) og Fosfor (Fosforsyre), som i Regelen kun sparsomt er tilstede i Jordmonnet. Om dette sker i Form af Poudrette eller Bandhusgjødning, Urat, Guano, Benmel, Rapsmel eller Staldgjødning, dette er, som idetmindste en mere end tolvvaarig Erfaring lærer, Planterne ligegyldigt; de voxe, naar blot overhovedet disse Stoffer frembydes dem saaledes, at de efter Behag kunne optage dem. Om ogsaa dette endnu forekommer Praxis besynderligt og betænkeligt, saa har dette sin gode Grund i Banens naturlige Magt og i Staldgjødningens gamle historiske Ret. Men ligesaa forklarligt er det ogsaa, naar Kemikeren ikke deler disse Betæneligheder, thi han gjenfinder i Guanoen og andre saakaldte kunstige Gjødningsmidler nemlig de samme Substanter, som ere i den fuldkommen gode Staldgjødning og efter Theoriens og Praktikens overensstemmende Dom netop udgjøre dens gjødnende Kraft. Og naar han saa endelig ser, at det Tilfælde, der theoretisk blev anset for muligt, virkelig indtræffer i Praxis, saa maa han naturligvis blive saameget sikrere i sin Tro.

Ude af Stand til her nærmere at gaa ind paa Grunde og Exempler, som jeg kunde anføre for min Anskuelse, henviser jeg for de forstes Bedkommende til mine „Føldepredigten“) XVII (Jordmonnet og Planterarten), XVIII (Jordmonnets Udarmelse) og XIX (Jordmonnets Berigelse og Forbedring) medens jeg for de sidstes Bedkommende indskrænker mig til at angive Navn og Adresse for nogle Landmænd, som kunne tale af Erfaring herom. (Da denne Forregning over tydske Landmænd, der dels ingen Kvælstofsetning have, dels kun en indskrænket, hos os ikke kan være af egentlig Nytte, udelades den her.

5. Nye Domme af franske og belgiske Landmænd om Halmens Værd for Agerbruget. De nyeste Diskussioner om Halmen som

*) Oversatte paa Dansk under Titel „Kemiske Markprædikener“ af Møller-Holst.

Stroelse og Gjødningmateriale bleve fremkaldte af Villeroy i Frankrig, der tillagde den en meget stor Værdi, da to almindelige og høit ansete Praktikere, Malinglé-Mouel og Grev Gasparin fandt sig foranledigede til at bekjæmpe hans Mening. Den første, Direktør for Landbrugsskolen i La Charnosse og Præsident for Landbrugsselskabet i Departementerne Loire og Cher, anfører først sin Erfaring, at han i 8 Aar har solgt sit Halmförraad og for Udbyttet, som kan i Gjennemsnit beregnes til 1100 Franks, har kjøbt Hø, Dliekager, Bommel og Uldflude, og ved denne Fremgangsmaade saaledes beriget sine Marker og forøget sine Avlinger, at han umuligt vilde været istand dertil ved den Halm, han har solgt. Han omtaler derhos, at Banens Magt har været saa stor hos hans Naboer, at han ofte kunde kjøbe Hø til lavere Pris end den som man gjerne gav for hans Halm. Hans endelige Formening gaar ud paa, at Halmen, benyttet som Stroelse, enten aldeles ikke eller kun i meget ringe Grad forøger de dyriske Ekstrementers gjødende Kraft, og at det derfor vilde være fordelagtigere, hvor dertil Leilighed gives, at sælge den og atter kjøbe andre billigere, tørre og navnlig jordagtige Substanser til Stroelse.

Gasparin, den mangeaarige Præsident for Frankrigs landøkonomiske Centralforening, paa-viser i sin Exposé om dette Anliggende først og fremst, hvor høi Salgsprisen for Halmen er og hvor dyr derfor Gjødning bliver ved Halmstroelsen, saafremt man har Leilighed til at sælge dette, og bemærker derpaa specielt om Stalbgjødningen, at denne fordelmeste er for halmrig og derfor ikke kraftig nok. Han holder det saaledes for en væsentlig Forbedring, naar man gjør den gehaltligere ved Tilføining af kraftigere det er kvælstofrige Substanser, saasom Kapskager, menneskelige Ekstrementer ic. Dette er saameget vigtigere, fordi halmrige Stalbgjødning ikke strækker til for at drive en Mark op til Maximum af Udbytte og fordi Jorden ved allfor meget Halm let kan blive saa porøs, at Luften har for stor Udgang til den og derved foraarager en Udtørring, hvorved ogsaa Sæden let vil komme til at lægge sig.

Anvendelsen af saadan Gjødning har forledet flere Landmænd til den faldte Anskuelse, at de Avlinger, som de dermed erholde, ere de høieste, som overhovedet ere mulige under de givne Jordbunds- og Veirforholde, medens de ved at tage Guano, Bommel, Kapsmel, Uldflude ic. til Hjælp strax vilde kunne overbevise sig om, at Jorden er istand til at kunne give langt mere.

Den belgiske Referent af dette Stridsspørgsmaal udtaler sig efter, den i „Agronomische Zeitung“ indeholdte Dversættelse paa følgende Maade, efterat han ved sammenlignende Bergninger og theoretiske Paavisninger har godtgjort, at Dyrernes faste og flydende Ekstrementer udgjøre den egenlige gjødende Kraft i Stalbgjødningen, og at Kvælstoffet i den, til Gjødning anvendte Halm i Belgien maa beregnes fem Gange hviere end det, det indeholder i Guanoen.

Der bliver nu kun tilbage at undersøge, om

maasse Praxis trods Beregningerne maa give Halmen Fortrinnet. Den vigtigste Indvending, som man her kan gjøre, er, at Halmen udover en mekanisk Indvirkning paa tæt og tung Jord, idet Halmen fordeler den og gjør den porøs, medens Guanoen ikke har en saadan Virkning. Men der gives i Belgien saa Fjendomme, som ikke have forskjelligartet Jordsmøn; det vil altsaa være let at anvende Guanoen paa den porøse og Stalbgjødningen paa den tunge Jord. Desuden besidder dog Landmanden ogsaa foruden Halmgjødningen Mibler, der egne sig til behørig at fordele den stive og tunge Jord, til hvilket Diemed f. Ex. dybtgaaende Ploge, Pulverisering af Undergrunden, Anvendelse af Mergel, Kalk, Stenkulasse, Sand o. s. v. virke.

Svad vilde Folgen være, dersom man fem Aar efter hverandre vilde gjødsle en Ager af middels Frugtbarhed med Halm, saaledes som man faar den efter Træskningen? Avlingerne vilde, især i de sidste Aar, blive kummerlige. Gjødsler man derimod den samme Ager alene med dyriske Ekstrementer uden Halm, saa erholder man, som vort Belgien lærer, vedvarende gode Avlinger. Det er et klart Bevis for, at Stalbgjødningens befrugtende Kraft ikke ligger i Halmen. Denne forøger blot Massen, opsluger Ekstrementernes flydende Dele, fordeler den faste Gjødning og binder tilbøds de flygtige Luftarter, som den udvikler. Men uden Indblanding i Dyrernes Ekstrementer er den næsten virkelsløs og uden syndelig Gjødningskraft. Urin, Sod, Hjartrægjødning, Guano ere ikke forenede med Halm, og have dog en forbausende Gjødningskraft, medens Stalbgjødningens Kraft er i samme Forhold mindre, som den indeholder Halm. For enhver kyndig Praktiker er dette bekjendte Ting.

Men hvorfor er alligevel Halmen saa søgt af Landmanden og hvorfor gjør man en saa betydelig Anvendelse af den i Agerbruget? Tre Aarsager forklare denne Anomalie.

Den første er, at man hidtil tillagde Halmen gjødende Egenskaber, som den ingenlunde besidder. Den gode Mening om Halmen skriver sig fra, at de fleste Praktikere aldrig prøvede den i ren Tilstand, men gennemtrængt med Urin, saaledes som den forekommer i Stalbgjødningen, hvorved man kom til at tilskrive Halmen den Virkning, som tilkommer Urinen.

Som den anden Aarsag maa anføres, at Guanoens og andre kunstige Gjødningsemidlers overordentlige Virkning endnu ikke er bleven Landmanden tilstrækkelig bekjendt i sine Enkeltheder og derfor ogsaa Anvendelsen af disse Gjødningsemidler hidindtil kun er indskrænket til et ringe Antal Steder.

Den tredje og vel ogsaa den vigtigste Aarsag ligger i den i Forpagtningskontrakterne indeholdte Betingelse, som strengelig forbyder Forpagterne at sælge eller paa anden Maade stille sig ved den Halm, de avle, og nødfager dem til at anvende den selv som Foder eller Stroelse. Denne Betingelse er den Hindring, hvorpaa hidtil Forbringer og Fremkristidder, som indstaafulde

Landmænd udtænkte eller undfangede, have strændet. Vi ere af den Anskuelse, at det endog vilde geraade til Fordel for Eendommene, naar Landmændene ryddede denne Hindring tilside og tillode disse Forpagtere at sælge Halmen og derhos gjorde dem til Pligt at anvende den derved vundne Pengesum til Indkjøb af kraftige Gjødningsmidler.

Til Slutning ville vi endnu bemærke, at vi ingenlunde frakfende Halmen en vis gjødnende Kraft, men saavel indrømme denne som dens store Nytte ja Uundværlighed i Landbruget, men den Anskuelse, ifølge hvilken man paa en vis Maade vil underordne det hele Landbrug under Produktionen af en vis Mængde Halm og dennes Benyttelse, forudsætter en fast Grundsaetning, som man i Fremskridtets Interesse maa bekæmpe. En Landeieendom har ikke sin Frugtbarhed fra den Mængde Halm, som bringes i Jorden, men fra den righoldigere og kraftigere Gjødning, som deri anvendes.

Indlandet.

Christiania. I Stortingets Mode den 2den Mai blev blandt Andet bestemt med Hensyn til Matrikalfskylden, at Sagen angaaende denne, tilbagesendes Regjeringen med Anmodning om at foreslaa næste Storting Forslag om, hvorledes en Revision af Matrikullen kan iværksættes, om saadant skulde findes tjenligt.

I Moderne den 9de til den 12te beslattedes forskellige Bevillinger, især til Embeds- og Bestillingsmænd samt Skoler. Derefter samtykkede Stortinget i, at der af de ved Stortingss beslutning af 24 September 1857 til Myres Udlapning og Dyrdyrkning bevilgede Midler tilstaaes Lederen af Sellsmyren i Christians Amt et Laan til Sankning af Vandstanden i den nævnte Myr indtil et Beløb af 22,600 Spd., under Betingelse af: 1) „at der anstilles nærmere Undersøgelser om, hvor meget Vandstanden bør sænkes, og at Arbeidet udføres efter den Plan, som Regjeringen efter disse Undersøgelses Udfald finder hensigtsmæssigt. 2) At der for Laanet udstedes Obligationer med saadan Sikkerhed, som Regjeringen finder antagelig; i hvilken Henseende Regjeringen dog, forsaavidt det for at bringe Foretagendet istand skulde være nødvendigt, bemyndiges til at modtage en mindre fuldstændig Sikkerhed for et Beløb af indtil $\frac{1}{4}$ af det hele Laan. 3) At Laanene tilbagebetales inden 28 Aar, saaledes at Renterne lægges til Kapitalen i de første 5 Aar, dog uden Beregning af Rentens Rente — og i de følgende 23 Aar indbetales $\frac{1}{23}$ aarlig af det samlede Kapital- og Rentebeløb, samt med 4 pCt. Renter deraf. 4) At der fores fornoden Kontrol med, at Pengene blive anvendte til Arbejds Udførelse, overensstemmende med den vedtagne Plan.“ Derefter forekastedes et lgl. Forslag om et Laan, stort 15,500 Spd. til Jacob Seruel i Molde til forsat Dyrkning af Bestnæsmyren. Ligeledes forekastedes et Forslag af Sagfører J. Evedrup om Bevilling af 2000 Spd. aarlig til Afsonning af Drainingsmestere og til Understøttelse af Drainingsforetagender.

Derimod bevilgedes 3000 Spd. til Selskabet for Norges Vel. Til den geografiske Opmaaling bevilgedes 8000 Spd., samt til Istandbringelse af et detailleret geologisk Kart over Norge med tilhørende Profiler 1818 Spd. 21 $\frac{1}{2}$ f. Til Skovvesenets Fremme bevilgedes: 1) Til Indkjøb af Skov for Statens Regning 3000 Spd. 2) Til Forstforvaltning i Finnmarken, foruden hvad der maatte indkomme som Rekognition for Hugst i Statens Skove sammesteds 3,900 Spd., derunder indbefattet de paa Bagelisten opførte Konvinger af Statsklassen til Skovopsyn i Distriktet. 3) Til Lon 600 Spd. aarlig for hver og Reisedgifter for 4 Forstmestere udenfor Finnmarkens Amt, hvilke dog ei maa ansættes som lgl. Embedsmænd, og til personlige Tillæg for de nuværende Forstmestere Meydell og Barth 250 Spd. aarlig for hver, tilsammen 3,700 Spd. 4) Til Lønninger og Reisedgifter for indtil 12 Forstassistenten udenfor Finnmarkens Amt, Lønningen 300 Spd. aarlig for 6 i hele Budgetterminen og 250 Spd. aarlig for 6 i $1\frac{1}{4}$ Aar af denne 3,500 Spd. 5) Til Lønninger af Skovvogtere og andre Udgifter ved Drift af offentlige Skove udenfor Finnmarkens Amt 1000 Spd., tilsammen 15,100 Spd. B. Stortinget samtykker i, at Indtagterne af Rendalens Alminding i Budgetterminen fra 1ste Juli 1857 til 30te Juni 1860 og af de Staten tilhørende Embedsgaardsklove, som ere blevne undergivne Tilsyn af Forstmand, fra den Tid, dette Tilsyn anordnedes, saavel som det Dverksud, nogen offentlig Skov i Løbet af den kommende Budgettermin maatte afgive over Forvaltningsafgifterne, anvendes paa samme Maade, som Bevillingen under Litt. A. No. 1. Til Opsyn ved Vaarskifferiet bevilges 8000 Spd. Til Opsyn ved Torfskifferiet i Nordlands Amt, samt Senens og Tromsø Fogderi bevilges 8000 Spd. Til Forpleining af Spedakke i Pleiestiftelsen No. 1 ved Bergen, i det udvidede Nærnes Hospital og i Pleiestiftelsen paa Reitgerdet ved Trondhjem bevilgedes 30,400 Spd. aarlig, heri er indbefattet Lon for Tilsynskommissionen ved Pleiestiftelsen No. 1 ved Bergen 150 Spd., til Haven ved samme Stiftelse 50 Spd., men Intet til Tobak for Lemmerne ved bemeldte Stiftelse; til Kurudgifter og Forpleining af Spedakke paa Lungegaardshospitalet bevilges 8000 Spd. aarlig; til Spedakkes Behandling paa Rigshospitalet, samt til saadanne Syges Reise til og fra bemeldte Hospital bevilges 500 Spd. aarlig; et Beløb af 1000 Spd., som ifølge lgl. Ref. af 25 Juni 1849 er udbetalt af Statsklassen som Forskud til Lungegaardshospitalets Kasse, bevilges til endelig Udgift for Statsklassen. Til den endelige Fuldførelse af Pleiestiftelsen for Spedakke paa Reitgerdet ved Trondhjem bevilges 4,181 Spd. 99 f; desuden bevilgedes 10,000 Spd. aarlig som Bidrag til Oprettelse af faste Stationer i Genhold til den nye Skydslov, derefter bevilgedes 300 Spd. aarlig som Understøttelse for Organist L. M. Lindemann til at samle og udgive norske Folkemelodier.

I Modet den 14de behandledes Rikskommissionens Indstilling, angaaende Opsyningsvesenets Fond m. m. Af Bevillinger til dette Fond mærkes; 20,000 Spd., som Tilskud til Almueforretningerne i Aaled-

ning af de Foranstaltninger, der ere en Folge af den nye Almueskolelov, om Samme maatte blive sanktionerede, samt 1000 Spd. aarlig Løn for hver af 6 Skoledirektorer, hvilken Gage efter 5 Aars Tjenstetid forhøies til 1200 Spd. hver, Alt med Forpligtelse for de ansættendes Direktorer, foruden, hvad der ved Loven om Almueskolevæsenet paa Landet er dem paalaagt, tillige at overtage de Forretninger, vedkommende Skole- og Læstesteds Almueskolevæsen, som ved Lov eller af Kongen maatte blive dem paalaagt.

— Derefter behandlede Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Statsraadernes Deltagelse i Stortingets Forhandlinger. Indstillingen, der gik ud paa at aabne dem denne Afgang, blev med 39 mod 73 St. forkastet.

— I Mødet den 15de blev Lovbestutningen om Menighedsraad henlagt. Til Udarbejdelsen af et Kart over Norge i Middealderen af Professor Munch bevilgedes 600 Spd., hvoraf 300 Spd. som Forskud. Til Opmuntring af Dygtighed i Risteflydning var af Flere foresaaet bevilget 6000 Spd. aarlig i Budgetterminen, hvilket Forslag forkastedes, derimod bifaldtes et Forslag af Mall. om Sagens Overførelse til Regjeringen for at faa en Proposition derom forelagt næste Storting. Til et Ufoisningsværk ved Damsøsløbet i Skiens Havn bevilgedes 5,100 Spd. og til Dampskibsarten paa Flaas-, Hviteseids- og Bandalssvandene i Bratsberg Amt bevilgedes 300 Spd. aarlig i Budgetterminen. Til Opførelse af en ny Bygning for Bergens Museum bevilgedes paa visse Betingelser 10,000 Spd.

— I Odelsthingets Møde den 11te blev Lovbestutningen om Færdning af Lax og Søorret tilbagesendt Lagtinget, efterat de fleste af dette gjorte Anmærkninger vare blevne forkastede. Et af Sognepræst G. J. Blom fremsat Forslag til Lov om Afgift af saltet Silb, der udføres til Udlandet og Anvendelsen af denne Afgift, blev oversendt til Regjeringen med Anmodning om at tage under Overveielse, hvorvidt det maatte befindes hensigtsmæssigt, i Lighed med den for Nordlandene og Finmarken paabudne Medicinalafgift, ogsaa ved de større Silbefiskerier at faa en Lov udfærdiget om denne Gjenstand og i saa Fald bevirke et lgl. Forslag desangaaende forelagt næstkommende Storting.

— I Møderne den 15de og 16de d. M. foretoges Protokollkomiteens Indstilling. I Anledning af 4de Post, hvori misbilligedes, at den Sum, der af foregaaende Storting var bevilget til Forbedring af Almueskolærernes Kaar, ifølge lgl. Res. af 7de April 1858 ikke var bleven benyttet i det omhandlede Diemed, besluttedes følgende Anmærkning: „Ejend Odelstinget ligesaa lidet erkjender Nødværsigheden af den oven citerede lgl. Res. af 7de April 1858, som det kan bifalde den derved trufne Bestemmelse, og de for samme anbragte Grunde, bliver fra Odelsthingets Side i denne Anledning Intet at foranstalte. I Anledning af at Protokollkomiteen havde indstillet, at Statsraad Bretteville skulde undergives Tiltale ved Rigsret besluttedes: „Lagtet Odelstinget finder, at Statsraad Christian Betlig Bretteville ved at bevirke de lgl. Resolitioner af: a) 6te Mai og 1ste November

1854 hvorefter et Beløb af 45,000 Spd. udbetaltes til de britiske Kontraktorer for den norske Hovedjernbane, samt b) høieste Resolution af 1ste September 1854 hvorved bemeldte Jernbane bestemtes at skulle aabnes for Færdelsen fra samme Dag, har vist Mangel paa flydlig Afgtelse for det mellem Statsmagterne ved Grundloven oprettede Forhold og Mangel paa tilhørlig Omhu for Statens Lax, vil Odelstinget ikke gjøre Sagen til Gjenstand for Paataale ved Rigsret.

— I Lagtingets Møde den 11te Mai blev Loven om Barers Forsel imellem de forenede Riger enstemmig antaget.

— I Lørdags den 12te Mai kom Kroningsdeputationen tilbage fra Stockholm.

— Om Eftermiddagen den 16de Mai nedbrændte en stor Hovedbygning, af Seilbudsfabriken ved Sagene, og som tilhørte DDr. Th. Meyer, Brinck, D. M. Hauge, Lieutenant Heyerdal m. Fl. Ifølge Morgenbladet skal Ilden være opkommen ved Friktion i en Kardemaskine i 3die Etage. To Fabrikpiger maatte vedde sig ved at kaste sig i den forbi flydende Allerselv, og bleve strax bragte paa Hospitalet. Det løse Maskineri, Produkterne og Raamaterialerne skulde være forsikrede for 62,000 Spd., Hovedbygningen var taxeret for 140,115 Spd., og Fløibygningen for 31,645 Spd. Begge Bygninger vare tilsammen asfurerede for 100,000 Spd. 300 Arbeidere vare beskæftigede ved Fabriken.

— I Statsraad for Hs. Maj. Kongen den 10de d. M. blev fremlagt den fra Stortinget den 25. s. M. ved en Deputation til den lgl. norske Regjering overbragte underdanigste Adresse betraffende det af Hs. Maj. i norsk Statsraad den 4de April afgivne naadigste Tilfændegeivende om ikke at kunne sanktionere Stortingets Beslutning af 9de December 1859 til Forandring i Grundlovens §§ 12 og 14 m. fl., idet den norske Regjering ledsager nævnte Adresse med et Foredrag, hvori den, efterat have forudstillet en Overstigt af Sammes underdanigste Indstilling af 24de December sidstleden, samt af det i Sagen senere Passerede, i Underdanighed yttre, at Regjeringens Medlemmer angaaende de i nærværende Adresse omhandlede Gjenstande ganske dele de af Stortinget udtalte Anskuelser.

Statsraadasdelingens Medlemmer, der i Underdanighed henholde sig til det af dem i Statsraad den 24de Marts, samt 4de og 21de April til Protesten Anførte, maa saaledes i alle Dele med Regjeringens Medlemmer slutte sig til, hvad der i Stortinget i dets underdanigste Adresse er udtalt.

Herpaa behagede Hans Maj. naadigst at resolve: „Opbevares i Arkivet.“

Den 4de Frugtudstilling i Bergen
bliver afholdt ved Michaelis Tid i aar.
Bestyrelsen,

Landeiendom.

Et af de smukkeste Landsteder, **Ciciliefryd** kaldet, i Nærheden af Molde, knapt $\frac{1}{8}$ Mill herfra, er underhaanden til Salgs. Der findes

6 a 8 Rjør og en Hest, avles 60 a 80 Td. Korn og 30 a 50 Td. Potetes. Husene bestaar af en hvidmalet Baanebygning med 6 Børelser og Rjøfken, Fjos og Staldbygning, 2de nye Ladebygninger, hvori findes Træsse-, Dræfte-, Saffelsemaskiner, der Alt drives med Vand, samt et Skuur, hvori flere store Gryder ere indmurede

til Gjødselkogeri af Gjødsel. Eiendommen, som kan erholdes med Besætning og Gaarddræbsfaber, er paa Grund af dens nære Beliggenhed til Byen særdeles fordelagtig og kan tiltrædes ngarsombest. Man behøge at henvende sig til Vicekonsul D. Olsen i Molde eller Hr. J. S. Dore i Christiania.

Lysakers chemiske Fabrik.

Fra denne Fabrik leveres:

Ublandede svovlsyrede pulveriserede tørre Been

til 3 Spd. pr. Centner. Dette Slags Gjødning er undersøgt ved Universitetets chemiske Laboratorium, hvorfra man har faaet følgende Vidnesbyrd:

„Ved den chemiske Analyse af den mig tilstillede Prove svovlsyrede Been af Lysakers Fabrik erholdt jeg følgende Resultater:

Organiske Stoffe og Vand	49,01 og 48,4 i Middelt 48,7	pCt.
I Vand opløselig Phosphorsyre	6,81	6,81
Ammoniak	3,90 og 3,84	3,87
Hele Gehalt paa Phosphorsyre	21,55	21,55

Desuden fandtes salpetersurt Natron, hvis Mængde ikke noigtigt kunde bestemmes.

Disse Resultater vise Præparatets fortrinlige Bessaffenhed, som kan sættes ved Siden af de bedste Sorter af „Superphosphate of lime“ eller svovlsyrede Been, behandlede med en tilstrækkelig Mængde af Svovlsyre. Ved en Tilfætning af Chillsalpeter er dets Virkning som Gjødningsmiddel endnu betydelig forøget.

Christiania den 15de April 1860.

N. Strecker.“

Uyrede ublandede Been:

Grovnuste til	1 Spd. 30 Skill. pr. Centner.
Finknuste til	1 — 80 — „ —
Pulveriserede til	3 — 60 — „ —

Benene ere tørre og udsælges til de nævnte Priser, saavel fra Fabrikken, som i Christiania af Dherrer J. P. Olsen i Skippergaden, Hørmøt i Grændsen, Schreiner & Norsted ved Torvet og Gumerius Pettersen i Storgaden.

Svovlsyre

sælges fra Fabrikken og i Christiania af Dherrer N. Hesselberg i Raadhussgaden og af Schreiner & Norsted ved Torvet for 4 Skill. pr. Dund og i større Partier med Rabat. For denne Vare, som er undersøgt ved Universitetets chemiske Laboratorium, har man modtaget følgende Bevisdnelse:

„Undersøgelsen af den mig tilstillede Prove af Svovlsyre fra Lysakers Fabrik havde følgende Resultat:

Syren indeholder 80 pCt. Svovlsyrehydrat og som Forurensninger kun en særdeles liden Mængde af Bly og et lidet Spor af Arsen.

Den fra Ulandet importerede saakaldte engelske Svovlsyre indeholder 89 pCt. Svovlsyrehydrat og altid mere Bly og omtrent ligesaameget Arsen som den af mig undersøgte Syre. Her paa Stedet vilde efter Svovlsyregehaltens Værdien af begge Syrer staa i Forhold som 80 : 89 eller nærvæd 9 : 10.

N. Strecker.“

Christiania den 1ste Mai 1860.

For Interessentstabet:

J. Brandt.

S. Bachle.

Priscurant

over

Christiania Benmolles Fabrikata:

Grovnuste Ben	1 1/2 Sk. pr. Pd.
Finknuste Do., dampede og udampede	2 „ „ „
Pulveriserede Do. Do.	3 „ „ „
Svovlsyrede Do. No. 1	2 Spd. 85 Sk. pr. 100 Pd.
Do. Do. No. 2	3 — „ „ „ 100 „

De svovlsyrede Ben leveres med fri Emballage i Foustager paa cirka 300 Pd.

Bestillinger modtages paa min Fabrik, Holmens Gade No. 2, og bedes udenbyes Ordre adressere til

Hans Malling,

Drammensveien No. 22.

Bærums og Asters Vandboforening afholder sit Vaarmøde i Sandvigen den 20de Mai Kl. 5 Eftermiddag.

Et Parti Pulvergjødning

fra
Jacob Terrell i Molde
forhandles billigt af Johannes N. With,
24, Kongens Gade.

En engelsk udmærket god Træstemaskine, passende til Vand eller Dampkraft, sælges for den billige Pris 180 Spd. Ligesaa sælges transportable Dampmaskiner for meget billig Pris i D. Jakobsens Maskinværksted.

Madkløfter af Støbestaal, ualmindelig billige, sælges i Jakobsens Maskinværksted.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 4 a 4 1/2 Spd.
Rug, 3 1/2 Spd. a 18 $\%$.
Bvg, 13-16 $\%$.
Savre 8 $\%$ a 9 $\%$ 12 $\%$.

Udenlandst

Rug østersøst 4 Spd. 1 $\%$.
Rug dansk 19 $\%$ 12 $\%$ a 19 $\%$ 18 $\%$.
Bvg 2radigt 18 $\%$.
Erter 4 1/2 Spd.
Hvede 5 1/2 Spd. a 6 Spd.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Kjølbnd. 6 Spd. pr. Td.
Sild, stor Mid. 5 1/2 Spd. pr. Td.
Sild, smaa do. 4 1/2 Spd. pr. Td.
Sild, stor Christ. 19 a 20 $\%$ pr. Td.
Sild, smaa do. 13 $\%$ pr. Td.
Storset 1 Spd. pr. Bog.
Middelfet 3 $\%$ 12 $\%$ pr. Bog.
Smaafet 3 $\%$ pr. Bog.
Røstfjer 8 $\%$ pr. Bog.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Dagttagelser

paa Christiania Observatorium.

1860. Aprtl.	Barometerstand i franke Lin. ved 0°.			Temperatur i Skyggen. R.			Veirbemærkning.
	Kl. 7 F.	Kl. 2 E.	Kl. 10 E.	Kl. 7 F.	Kl. 2 E.	Kl. 10 E.	
1	337'' 5	326'' 6	326'' 0	+ 0°6	+ 1°4	+ 0°2	Løft. Lidt Slud. NNO.
2	26 3	27 4	27 8	1 3	3 8	1 6	do. N-SSO.
3	26 5	27 4	30 8	+ 2 1	2 3	+ 0 6	do. Regn. NNW.
4	34 5	36 2	37 1	- 1 2	3 0	- 2 3	Tem. klart. NNW.
5	36 6	35 8	36 4	- 2 4	5 5	+ 1 7	Skyet. N-W-SSW.
6	37 0	36 9	36 9	+ 1 5	4 8	1 5	Blandet. S.
7	36 9	36 3	34 5	1 3	5 2	2 4	Tem. skyet. SSO.
8	31 9	31 7	30 5	1 9	2 7	2 0	Løft. Lidt Regn SSO.
9	28 0	26 6	27 9	3 0	3 8	+ 1 7	do. do. SSO.
10	30 4	31 8	33 6	+ 2 9	4 6	- 0 2	Blandet. SSO.
11	35 5	36 2	37 4	- 0 5	5 0	+ 1 8	do. Syblig.
12	38 2	38 4	39 3	+ 1 6	6 0	2 9	Sne Form. N.
13	40 2	40 6	41 4	2 8	5 0	2 4	Skyet. NNO.
14	42 8	44 2	44 9	0 6	3 8	3 0	Sne. NNO.
15	45 5	45 0	44 9	3 7	7 7	0 3	Klart. NO.
16	45 2	44 5	43 8	1 0	7 8	1 2	Lidt skyet. N-O-S.
17	43 4	41 9	40 2	1 2	9 8	+ 2 0	do. NO-OSO.
18	37 5	36 8	37 3	+ 1 9	3 1	- 1 2	Blandet. S. Storm af NNW.
19	37 1	35 5	34 7	- 1 5	+ 2 9	1 1	Klart. N.
20	34 3	33 1	31 6	- 1 3	- 1 2	- 0 5	Stærkt Snefald. NNO.
21	32 0	33 1	34 2	+ 0 3	+ 3 9	+ 0 3	Løft. NO-SO.
22	34 6	34 4	33 8	1 8	5 0	2 9	Sne Form. SO.
23	33 8	35 0	35 6	2 8	4 0	1 9	Lidt Regn Form. NO-O-SSO.
24	35 1	35 3	35 5	2 9	4 9	3 2	do. do. W-SSW.
25	36 1	36 0	35 1	2 4	5 1	2 2	Løft. SO.
26	35 9	36 4	37 8	3 9	5 7	3 3	Blandet. NNW-NNO.
27	39 3	39 9	40 9	4 3	7 8	2 7	Temm. klart. NNW-NW.
28	41 7	41 6	41 9	2 8	8 8	2 9	Klart. NNO.
29	42 8	42 7	43 0	3 2	10 2	2 8	do. SSO-N-SSW.
30	43 6	43 3	42 7	+ 3 9	10 7	+ 3 9	do. S.

Regnhøden = 15,75 Linier.

Christiania.

Løft og forlagt af M. G. Fabricius.